

DIRECTIVE

DIRECTIVA 2008/94/CE A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI

din 22 octombrie 2008

privind protecția lucrătorilor salariați în cazul insolvenței angajatorului

(versiune codificată)

(Text cu relevanță pentru SEE)

PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

ocuparea forței de muncă, cum ar fi procedurile de disponibilizare colectivă și cele privind falimentul.

având în vedere Tratatul de instituire a Comunității Europene, în special articolul 137 alineatul (2),

- (3) Sunt necesare dispoziții pentru protejarea lucrătorilor salariați în cazul insolvenței angajatorului și pentru a le asigura un grad minim de protecție, în special pentru a garanta plata creanțelor lor salariale neachitate, ținând seama de necesitatea unei dezvoltări economice și sociale echilibrate în cadrul Comunității. În acest scop, statele membre ar trebui să instituie un organism care să garanteze lucrătorilor salariați plata creanțelor lor salariale neachitate.

având în vedere propunerea Comisiei,

având în vedere avizul Comitetului Economic și Social European ⁽¹⁾,

după consultarea Comitetului Regiunilor,

- (4) Pentru a se asigura o protecție echitabilă a lucrătorilor salariați respectivi, trebuie să se definească starea de insolvență ținând cont de tendințele legislative din statele membre și să se includă în acest concept și alte proceduri de insolvență, cu excepția lichidării. În acest context, pentru a stabili obligația de plată a instituției de garantare, statele membre ar trebui să aibă posibilitatea de a prevedea că, în cazurile în care o situație de insolvență duce la mai multe proceduri de insolvență, situația trebuie să fie abordată ca și cum ar fi vorba de o singură procedură de insolvență.

hotărând în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 251 din tratat ⁽²⁾,

întrucât:

- (1) Directiva 80/987/CEE a Consiliului din 20 octombrie 1980 privind protecția lucrătorilor salariați în cazul insolvenței angajatorului ⁽³⁾ a fost modificată de mai multe ori și în mod substanțial ⁽⁴⁾. Este necesar, din motive de claritate și de raționalizare, să se codifice directiva menționată.

- (5) Este necesar să se asigure că salariații vizați în Directiva 97/81/CE a Consiliului din 15 decembrie 1997 privind acordul-cadru cu privire la munca pe fracțiune de normă, încheiat de Uniunea Confederațiilor Industriale și Patronale din Europa (UCIPE), Centrul European al Întreprinderilor Publice (CEIP) și Confederația Europeană a Sindicatelor (CES) ⁽⁵⁾, Directiva 1999/70/CE a Consiliului din 28 iunie 1999 privind acordul-cadru cu privire la munca pe durată determinată, încheiat de CES, UCIPE și CEIP ⁽⁶⁾ și Directiva 91/383/CEE a Consiliului din 25 iunie 1991 de completare a măsurilor destinate să promoveze îmbunătățirea securității și sănătății la locul de muncă în cazul lucrătorilor care au un raport de muncă pe durată determinată sau un raport de muncă temporar ⁽⁷⁾ nu sunt excluși din domeniul de aplicare a prezentei directive.

- (2) Carta comunitară a drepturilor sociale fundamentale ale lucrătorilor, adoptată la 9 decembrie 1989, prevede la punctul 7 că realizarea pieței interne trebuie să conducă la o îmbunătățire a condițiilor de viață și de muncă ale lucrătorilor din Comunitate și că această îmbunătățire trebuie să implice, unde este necesar, dezvoltarea anumitor aspecte ale reglementărilor privind

⁽¹⁾ JO C 161, 13.7.2007, p. 75.

⁽²⁾ Avizul Parlamentului European din 19 iunie 2007 (JO C 146 E, 12.6.2008, p. 71) și Decizia Consiliului din 25 septembrie 2008.

⁽³⁾ JO L 283, 28.10.1980, p. 23.

⁽⁴⁾ A se vedea anexa I părțile A și B.

⁽⁵⁾ JO L 14, 20.1.1998, p. 9.

⁽⁶⁾ JO L 175, 10.7.1999, p. 43.

⁽⁷⁾ JO L 206, 29.7.1991, p. 19.

- (6) Pentru a asigura securitatea juridică a salariaților în caz de insolvență a întreprinderilor care își desfășoară activitatea în mai multe state membre și pentru a consolida drepturile lucrătorilor salariați în sensul jurisprudenței Curții de Justiție a Comunităților Europene, este oportun să se stabilească dispoziții care să prevadă în mod expres instituția care este responsabilă cu plata creanțelor în aceste cazuri și care să stabilească ca obiectiv al cooperării între autoritățile administrative competente ale statelor membre plata în cel mai scurt timp a creanțelor salariale neachitate ale acestor salariați. În plus, este necesar să se asigure o aplicare corectă a dispozițiilor adoptate printr-o colaborare între autoritățile administrative competente din statele membre.
- (7) Statele membre pot stabili limitări în ceea ce privește responsabilitatea instituțiilor de garantare care ar trebui să fie compatibile cu obiectivul social al directivei și pot lua în considerare diversele niveluri de creanțe.
- (8) Pentru a facilita identificarea procedurilor de insolvență, în special în situațiile transnaționale, este necesar să se prevadă ca statele membre să notifice Comisia și celelalte state membre despre tipurile de proceduri de insolvență care atrag intervenția instituției de garantare.
- (9) Deoarece obiectivul acțiunii preconizate de prezenta directivă nu poate fi realizat într-o măsură suficientă de statele membre și, prin urmare, poate fi realizat mai bine la nivel comunitar, Comunitatea poate adopta măsuri, în conformitate cu principiul subsidiarității, astfel cum este prevăzut la articolul 5 din tratat. În conformitate cu principiul proporționalității, astfel cum este enunțat la articolul respectiv, prezenta directivă nu depășește ceea ce este necesar pentru atingerea acestui obiectiv.
- (10) Comisia ar trebui să prezinte Parlamentului European și Consiliului un raport privind punerea în aplicare și aplicarea prezentei directive, în special în ceea ce privește noile forme de ocupare a forței de muncă emergente în statele membre.
- (11) Prezenta directivă nu ar trebui să aducă atingere obligațiilor statelor membre privind termenele de transpunere în dreptul național și de aplicare a directivelor menționate în anexa I partea C,

ADOPTĂ PREZENTA DIRECTIVĂ:

CAPITOLUL I

DOMENIUL DE APLICARE ȘI DEFINIȚII

Articolul 1

(1) Prezenta directivă se aplică creanțelor salariaților care izvorăsc din contracte de muncă sau raporturi de muncă încheiate cu angajatori care sunt în stare de insolvență în sensul articolului 2 alineatul (1).

(2) În mod excepțional, statele membre pot exclude din domeniul de aplicare al prezentei directive creanțele anumitor categorii de salariați, în temeiul existenței altor forme de garantare, dacă se stabilește că acestea oferă persoanelor respective o protecție echivalentă celei oferite de prezenta directivă.

(3) Dacă o astfel de dispoziție este deja în vigoare în legislația lor internă, statele membre pot exclude în continuare din domeniul de aplicare a prezentei directive:

- (a) personalul de serviciu casnic încadrat de o persoană fizică;
- (b) pescarii remunerați în cotă-parte.

Articolul 2

(1) În sensul prezentei directive, un angajator este considerat a fi în stare de insolvență în cazul în care a fost formulată o cerere privind deschiderea unei proceduri colective întemeiate pe insolvența angajatorului, prevăzută de actele cu putere de lege și de actele administrative ale unui stat membru, implicând lipsirea, în tot sau în parte, a angajatorului de activele sale și numirea unui judecător sindic sau a unei persoane care exercită o funcție similară, iar autoritatea care este competentă în temeiul dispozițiilor menționate:

- (a) fie a hotărât instituirea procedurii;
- (b) fie a constatat că întreprinderea sau unitatea angajatorului a fost definitiv închisă și că activele disponibile sunt insuficiente pentru a justifica instituirea procedurii.

(2) Prezenta directivă nu aduce atingere dreptului intern cu privire la definirea termenilor „lucrător salariat”, „angajator”, „remunerație”, „drept dobândit”, „drept în curs de a fi dobândit”.

Cu toate acestea, statele membre nu pot exclude din domeniul de aplicare a prezentei directive:

(a) lucrătorii cu fracțiune de normă în sensul Directivei 97/81/CE;

(b) lucrătorii cu contract pe durată determinată în sensul Directivei 1999/70/CE;

(c) lucrătorii având un raport de muncă interimar în sensul articolului 1 alineatul (2) din Directiva 91/383/CEE.

(3) Statele membre nu pot stabili o durată minimă pentru contractul de muncă sau raportul de muncă ca o condiție pentru ca lucrătorii salariați să aibă dreptul de a invoca prezenta directivă.

(4) Prezenta directivă nu împiedică statele membre să extindă protecția lucrătorilor și la alte situații de insolvență, de exemplu o situație permanentă *de facto* de încetare de plăți, stabilită prin proceduri diferite de cele menționate la primul paragraf, prevăzute în dreptul național.

Cu toate acestea, aceste proceduri nu creează o obligație de garantare din partea instituțiilor celorlalte state membre în cazurile prevăzute la capitolul IV.

CAPITOLUL II

DISPOZIȚII PRIVIND INSTITUȚIILE DE GARANTARE

Articolul 3

Statele membre iau măsurile necesare pentru a asigura că instituțiile de garantare asigură, sub rezerva articolului 4, plata creanțelor neachitate ale lucrătorilor salariați care rezultă din contracte de muncă sau raporturi de muncă, inclusiv, în cazurile prevăzute de dreptul intern, compensația pentru încetarea raporturilor de muncă.

Creanțele preluate de instituția de garantare sunt drepturile salariale neplătite referitoare la o perioadă care precede și/sau, după cum este cazul, succede o dată stabilită de statele membre.

Articolul 4

(1) Statele membre au posibilitatea de a limita obligația de plată prevăzută la articolul 3 pentru instituțiile de garantare.

(2) În cazul în care statele membre își exercită dreptul prevăzut la alineatul (1), acestea specifică durata perioadei pentru care creanțele neachitate urmează să fie plătite de către instituția de garantare. Aceasta însă nu poate fi mai scurtă decât perioada care acoperă drepturile salariale pentru ultimele trei luni ale raportului de muncă care precede sau succede data menționată la articolul 3 al doilea paragraf.

Statele membre pot include această perioadă minimă de trei luni într-o perioadă de referință a cărei durată nu poate fi mai mică de șase luni.

Statele membre care prevăd o perioadă de referință de cel puțin 18 luni pot limita durata perioadei pentru care creanțele neachitate urmează să fie plătite de către instituția de garantare la opt săptămâni. În acest caz, pentru calculul perioadei minime se folosesc perioadele care sunt cele mai favorabile salariatului.

(3) Statele membre pot stabili plafoane ale plăților efectuate de instituțiile de garantare. Aceste plafoane nu se pot situa mai jos de un nivel compatibil din punct de vedere social cu obiectivul social al prezentei directive.

În cazul în care statele membre recurg la această posibilitate, acestea informează Comisia asupra metodelor folosite pentru stabilirea plafonului.

Articolul 5

Statele membre stabilesc modalitățile de organizare, finanțare și funcționare a instituțiilor de garantare, cu respectarea în special a următoarelor principii:

(a) patrimoniul instituțiilor trebuie să fie independent de capitalul de exploatare a angajatorilor și trebuie să fie constituit în așa fel încât asupra acestuia să nu poată fi pus sechestrul în cursul unei proceduri în caz de insolvență;

(b) angajatorii trebuie să contribuie la finanțare, în măsura în care aceasta nu este acoperită integral de către autoritățile publice;

(c) obligația de plată a instituțiilor există independent de îndeplinirea obligațiilor de a contribui la finanțare.

CAPITOLUL III

DISPOZIȚII PRIVIND ASIGURĂRILE SOCIALE*Articolul 6*

Statele membre pot să prevadă că articolele 3, 4 și 5 nu se aplică contribuțiilor datorate în temeiul sistemelor naționale obligatorii de asigurări sociale sau al sistemelor suplimentare la nivel de întreprindere sau grup de întreprinderi existente în afara sistemelor naționale obligatorii de asigurări sociale.

Articolul 7

Statele membre iau măsurile necesare pentru a se asigura că neplata contribuțiilor obligatorii datorate de către angajator instituțiilor de asigurări din sistemele naționale obligatorii de asigurări sociale, înainte de a surveni insolvența sa, nu afectează în mod nefavorabil dreptul salariaților la pensie din partea acestor instituții de asigurări, în măsura în care contribuțiile salariaților au fost reținute la sursă din remunerația plătită.

Articolul 8

Statele membre se asigură că sunt luate măsurile necesare în vederea protejării intereselor salariaților și ale persoanelor care au părăsit deja întreprinderea sau unitatea angajatorului la data la care a survenit insolvența acestuia, cu privire la drepturile dobândite sau pe cale de a fi dobândite, la pensie pentru limită de vârstă, inclusiv pensiile de urmaș, în cadrul sistemelor suplimentare de asigurări sociale la nivel de întreprindere sau grup de întreprinderi existente în afara sistemelor naționale obligatorii de asigurări sociale.

CAPITOLUL IV

DISPOZIȚII PRIVIND SITUAȚIILE TRANȘNAȚIONALE*Articolul 9*

(1) În cazul în care o întreprindere care desfășoară activități pe teritoriile a cel puțin două state membre se află într-o situație de insolvență în sensul articolului 2 alineatul (1), instituția competentă pentru plata creanțelor neachitate ale salariaților este instituția din statul membru pe al cărui teritoriu aceștia lucrează sau își exercită de obicei activitatea.

(2) Extinderea drepturilor lucrătorilor salariați este stabilită de dreptul care reglementează instituția de garantare competentă.

(3) Statele membre adoptă măsurile necesare pentru a asigura, în cazurile prevăzute la alineatul (1) al prezentului articol, că la stabilirea stării de insolvență a angajatorului în

sensul prezentei directive sunt luate în considerare hotărârile pronunțate în contextul procedurilor de insolvență menționate la articolul 2 alineatul (1), a căror deschidere a fost solicitată în alt stat membru.

Articolul 10

(1) În scopul punerii în aplicare a articolului 9, statele membre prevăd efectuarea de schimburi de informații relevante între administrațiile publice competente și instituțiile de garantare menționate la articolul 3 primul paragraf, care să facă posibilă în special informarea instituției de garantare responsabile cu plata creanțelor neachitate ale salariaților.

(2) Statele membre comunică Comisiei și celorlalte state membre informațiile necesare pentru contactarea administrațiilor lor publice competente și a instituțiilor de garantare. Comisia ia măsuri ca aceste comunicări să fie accesibile publicului.

CAPITOLUL V

DISPOZIȚII GENERALE ȘI FINALE*Articolul 11*

Prezenta directivă nu aduce atingere posibilității statelor membre de a aplica sau de a introduce acte cu putere de lege sau acte administrative mai favorabile lucrătorilor salariați.

Punerea în aplicare a prezentei directive nu poate constitui în niciun caz un motiv pentru a justifica un regres în raport cu situația existentă în fiecare stat membru și în raport cu nivelul general de protecție a lucrătorilor salariați în domeniul reglementat de aceasta.

Articolul 12

Prezenta directivă nu aduce atingere posibilității statelor membre:

(a) de a lua măsurile necesare în vederea evitării abuzurilor;

(b) de a refuza sau a diminua obligația de plată menționată la articolul 3 sau obligația de garantare menționată la articolul 7, în cazul în care executarea obligației nu se justifică din cauza existenței unor legături speciale între salariat și angajator și a unor interese comune concretizate într-o înțelegere secretă între aceștia;

(c) de a refuza sau de a reduce obligația la care se face referire la articolul 3 sau obligația de garantare menționată la articolul 7 în cazurile în care salariatul, singur sau împreună cu rude apropiate, a deținut în proprietate o parte esențială din întreprinderea sau firma angajatorului și a exercitat o influență considerabilă asupra activităților acesteia.

Articolul 13

Comisiei și celorlalte state membre le sunt notificate, de către fiecare stat membru, tipurile de proceduri naționale de insolvență care intră în domeniul de aplicare a prezentei directive și toate modificările aduse acestora.

Comisia publică aceste notificări în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

Articolul 14

Comisiei îi sunt comunicate de către statele membre textele dispozițiilor actelor cu putere de lege și ale actelor administrative pe care le adoptă în domeniul reglementat de prezenta directivă.

Articolul 15

Până la data de 8 octombrie 2010, Comisia prezintă Parlamentului European și Consiliului un raport privind punerea în aplicare și aplicarea articolelor 1-4, 9 și 10, a articolului 11 alineatul (2), a articolului 12 litera (c) și a articolelor 13 și 14 în statele membre.

Articolul 16

Directiva 80/987/CEE astfel cum a fost modificată prin actele menționate în anexa I, se abrogă, fără a aduce atingere obligațiilor statelor membre în ceea ce privește termenele de transpunere în dreptul național și de aplicare a directivelor menționate în anexa I partea C.

Trimiterile la directiva abrogată se înțeleg ca trimiteri la prezenta directivă și se citesc în conformitate cu tabelul de corespondență din anexa II.

Articolul 17

Prezenta directivă intră în vigoare în a douăzecea zi de la data publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

Articolul 18

Prezenta directivă se adresează statelor membre.

Adoptată la Strasbourg, 22 octombrie 2008.

Pentru Parlamentul European
Președintele
H.-G. PÖTTERING

Pentru Consiliu
Președintele
J.-P. JOUYET

ANEXA I

PARTEA A**Directiva abrogată și modificările ulterioare ale acesteia**

(menționate la articolul 16)

Directiva 80/987/CEE a Consiliului (JO L 283, 28.10.1980, p. 23).

Directiva 87/164/CEE a Consiliului (JO L 66, 11.3.1987, p. 11).

Directiva 2002/74/CE a Parlamentului European și a Consiliului (JO L 270, 8.10.2002, p. 10).

PARTEA B**Actul de modificare neabrogat**

(menționat la articolul 16)

Actul de aderare din 1994

PARTEA C**Termene de transpunere în dreptul național și de aplicare**

(menționate la articolul 16)

Directiva	Data limită de transpunere	Data de aplicare
80/987/CEE	23 octombrie 1983	
87/164/CEE		1 ianuarie 1986
2002/74/CE	7 octombrie 2005	

ANEXA II

Tabel de corespondență

Directiva 80/987/CEE	Prezenta directivă
Articolul 1	Articolul 1
Articolul 2	Articolul 2
Articolul 3	Articolul 3
Articolul 4	Articolul 4
Articolul 5	Articolul 5
Articolul 6	Articolul 6
Articolul 7	Articolul 7
Articolul 8	Articolul 8
Articolul 8a	Articolul 9
Articolul 8b	Articolul 10
Articolul 9	Articolul 11
Articolul 10	Articolul 12
Articolul 10a	Articolul 13
Articolul 11 alineatul (1)	—
Articolul 11 alineatul (2)	Articolul 14
Articolul 12	—
—	Articolul 15
—	Articolul 16
—	Articolul 17
Articolul 13	Articolul 18
—	Anexa I
—	Anexa II